

GRUNDLAGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 4/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 § i språklagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 november 2014 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 5 § i språklagen (RP 206/2014 rd) till grundlagsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- språkrättsråd Corinna Tammenmaa, justitieministeriet
- jurist Saija Haapalehto, Finlands Kommunförbund
- folktingssekreterare Markus Österlund och sakkunnig i förvaltningsärenden Kristina Beijar, Svenska Finlands folkting
- professor Mikael Hidén
- professor Olli Mäenpää.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att språklagen ändras. Enligt propositionen ska det under den tioårsperiod för vilken statsrådet har bestämt att en kommun ska vara enspråkig, på begäran av kommunfull-

mäktige och genom förordning av statsrådet, få bestämmas att kommunen ska bli tvåspråkig.

Lagen avses träda i kraft den 1 december 2014.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med stöd av 5 § 1 mom. i språklagen (423/2003) bestäms genom förordning av statsrådet vart tionde år på grundval av den officiella statistiken vilka kommuner som är tvåspråkiga och vilket majoritetsspråket är samt vilka kommuner som är enspråkigt finska eller svenska. Med stöd av 2 mom. ska statsrådet bestämma att en kommun är tvåspråkig, om kommunen har både finskspråkiga och svenskspråkiga invånare och minoriteten utgör minst åtta procent av invånarna eller minst

3 000 invånare. Statsrådet ska bestämma att en tvåspråkig kommun ska bli enspråkig, om minoriteten består av färre än 3 000 invånare och minoritetens andel har sjunkit under sex procent. Om fullmäktige i en kommun begär det, kan statsrådet genom förordning bestämma att kommunen är tvåspråkig under följande tioårsperiod även om den annars skulle vara enspråkig. Den nuvarande förordningen (53/2013) utfärdades 2013 och gäller till 2023.

Sedan förordningen utfärdades har frågan aktualiserats om statsrådet kan ändra förordningen

under pågående tioårsperiod. Resultatet av övervägandena är att sådan ändring inte kan göras enligt nuvarande lag. Därför föreslår regeringen nu en ändring enligt vilken det under den tioårsperiod för vilken statsrådet har bestämt att en kommun ska vara enspråkig, på begäran av kommunfullmäktige och genom förordning av statsrådet, ska få bestämmas att kommunen ska bli tvåspråkig.

Ändringsförslaget har samband med lagen om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice (RP 38/2014 rd, L 676/2014). Det innebär att endast i fråga om tvåspråkiga kommuner ska antalet finsk- och svenskspråkiga i kommunen påverka fastställandet av statsandelen. Kommuner med invånare i båda språkgrupperna, som inte bestämts vara tvåspråkiga i statsrådets förordning ska inte längre ha rätt till språkförhöjning.

Genom den nu föreslagna ändringen förhindrar man att ändringen av statsandelarna ger

kommunerna sämre ekonomiska förutsättningar att tillgodose de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt utredning har fullmäktige i Närpes kommun beslutat framställa för statsrådet att kommunen ska bli tvåspråkig. Närpes kommun är för närvarande svenskspråkig och genom ändringen skulle skyldigheterna att erbjuda tjänster på finska utvidgas.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar. Utskottet vill påpeka att den föreslagna ändringen i enlighet med språklagen ska återspeglas i att de språkliga rättigheterna genomförs också i praktiken.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 14 november 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Johannes Koskinen /sd
vordf. Anu Urpalainen /saml
medl. Sauli Ahvenjärvi /kd
Tuija Brax /gröna
Eeva-Johanna Eloranta /sd
Ilkka Kantola /sd

Anna Kontula /vänst
Markus Lohi /cent
Elisabeth Naucclér /sv
Tom Packalén /saf
Harry Wallin /sd
ers. Markku Rossi /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Matti Marttunen.